

A külpolitikai események napi hullámzásában még nem tudjuk belátni, mit hoz a jövő. Hiszen még az összefüggő magyar nyelvterületek sorsa is mily nehezen dőlt el.

Mégis, ezek a napok felvetették bizonyos nemzetiségi csoportok csatlakozásának lehetőségét is. Ma még talán ellentétek és nagy bizonytalanság uralkodik ebben a kérdésben. De nem tudhatjuk, nem fogja-e a közeljövő egyszer csak az elé a kérdés elé állítani a magyar társadalmat: tud-e olyan kereteket alkotni, melyekben együtt élhet az ezeréves Magyarország különböző népeivel? A magyar társadalomnak nem szabad várnia, már most minden lehetőségre felkészülve, határozott állásfoglalással kell eloszlatni a bizalmatlanság légkörét és ezzel talán előmozdítani a közeledés történelmi lehetőségét.

S ha nagyképűség volna részünkről részletekbe menő tervekkel előállni, mégis szükséges néhány elvnek a leszögezése.

A magyar ifjúság előtt ugyanis a kérdés világosan áll. Az az ifjúság, mely a magyarság népi egyéniségének kiműveléséért, megtisztulásáért küzd, már eleve elvet magától minden asszimilációs ábrándot. Sőt éppen a magyarság érdekében kell örülnünk ezeknél a népeknél a népi egyéniség, a nemzeti kultúra kifejlődésének, ami a kulturális érdeklődést és az emelkedés vágyát befelé fordítja, minden egyedét megtartja a saját kultúra szeretetében és a népi közösség keretében. Ez nem zárja ki a másik nép kultúrájának ismeretét, megbecsülését, sőt még ma-

gasrendiségének elismerését s vonzó hatását sem. De mi a magyar kultúra, a magyar népi egyéniség vonzó, ösztönző hatását nem abban akarjuk látni, hogy más népek renegátjai lepjék el és oldják fel ezt az egyéniséget; hisz láthattuk eléggé, mire vezetett az asszimiláció társadalmunkban! Hanem a magyar társadalom és kultúra belső ereje fogja biztosítani azt a szellemi erőt és megbecsülést, mely természetes úton lehetővé teszi számunkra a méltó szerepet a különböző népek között.

Tehát minden lehetőséget meg kell adni, hogy ezek a népek a legteljesebb nemzeti életet élhessék az állam egységének legtagabb keretei közt. Nincs mit búsulni azon, hogy ezek a területek más társadalmak életét fogják hordozni. Elég, hogy az államhatárok közösségében, a gazdasági élet, az államterület egységében számunkra nyitva állnának.

Hiszen Kelet-Közép-Európa legtöbb kis népének bele kell nyugodnia, hogy önálló állami életet nem élhet, és meg kell elégednie egy államkeretben a nemzeti egyéniség lehető legteljesebb kiélésével, akár egészen az önálló parlamentig. De ehhez a népi patriotizmus szemléletének kell uralomra jutnia a sovinszta középosztály-nacionalizmussal szemben, amit csak a nemzetállam legfelsőbb funkcióinak, hivatalainak birtoka elégít ki.

Magától értetődő, hogy ilyen külön nemzeti életet csak azoknak a népeknek lehet biztosítani, melyek egy összefüggő terület nagyobb egységében élnek. Azoknak a szórványoknak, melyek a nagyobb néptestekben összefüggés nélkül elszóródva élnek, vállalniok kell a kisebbségi sorsot és a lemondást a nemzeti élet olyan mértékéről, mint az előbbieknél lehetséges. Annál inkább, mert ezek a csoportok nem a természetes terjeszkedés útján jutottak mai területükre, hanem eredeti közösségükből kiszakítva, egy már kialakult nemzeti közösség testébe való mesterséges telepítés útján. De ezekkel szemben is fennáll éppúgy

az asszimilációs szándéktól való tartózkodás, mint a többiekkel szemben. Mert a jövődő magyar társadalom nem népek keveredését akarja ezen a földön, hanem öntudatos, önmaga életét élő népek barátságos, kölcsönös megbecsülésben való életét egymás mellett.

A részletek kidolgozása a politikusok feladata. Mi csak a társadalom lelki állásfoglalásának, az atmoszférának kialakulásához akartunk hozzájárulni, amely ezt az együttélést a jövőben lehetővé fogja tenni a magyarság és a környező népek számára.

1938

Zene és közösség

Rég nem volt kultúrpolitikai esemény, mely annyira mozgásba hozta volna a magyar közvéleményt, mint a Szovjetunióban elhangzott zenei párthatározat. Hogy zenei köreink mennyire fel vannak kavarva, mindennél jobban bizonyítja az a zűzfolt ház, melynek jelenlétében a Szovjet–Magyar Művelődési Társaság ankétja lezajlott erről a kérdéstről. De a szokatlanul élénk sajtóvisszhang is tükrözi ezt a hangulatot. Terjedelmes sajtómegnyilatkozások is láttak napvilágot (például Szervánszky Péteré a *Szabad Nép*-ben, a *Szabad Szó*-ban pedig Bartók Jánostól, aki a Nemzeti Parasztpárt zenészcsoportjának nevében nyilatkozik), melyek a magyar zenei élet különleges helyzetét állítják párhuzamba a Szovjetunió határozatával. Az ankét viszont a Szovjetunió felől tárgyalta a kérdést: a kommunista párt jelentékenyebb muzsikusai magyarázták meg a közönségnek a határozat háttérét és valódi értelmét – részben saját kétegyeik feloldására is. Mindez arra mutat, hogy aggályok, ellentmondó vélemények élnek közvéleményünkben a számunkra annyira fontos művészeti élet további alakulása tekintetében. A szocialista világnézet előtörése ugyanis magával hozta, hogy döntően új állásfoglalások érvényesülnek az egész művészeti élettel szemben. Nem mellékes tehát, hogy milyen *helyzetkép* alapján történik egy ilyen állásfoglalás, és hogy *milyen értelmezést* nyernek nálunk a Szovjetunió viszonyaira alkalmazott megállapítások? Szükséges tehát sorra venni a határozat nevezetes